

Evharistični kongres in Pevska Zveza

Dnevi II. evharističnega kongresa nas kličejo, da pomoremo po svojih močeh k uspehu najveličastnejše prireditve, kar jih je dozdej videla naša metropola. Sledeče naloge so nam dodeljene:

I. **Veliki koncert** na Petrovo ob pol 8 zvečer na prostoru bivšega knežjega dvorca v neposredni bližini križevniške cerkve in Kongresnega trga. Priglašanih je za ta koncert 128 zborov iz vse banovine. Nastopilo bo potemtakem okrog 2700 pevcev in pevk. Peli bomo: 1. Puševno pesem „Slavospev sv. R. T.“, 2. Tomc: „Odrešeniku sveta“, oratorij, ki obstoji iz dveh delov; prvi „Kruh iz nebes“ je posvečen presvetemu Rešnjemu Telesu, predmet pa mu je zadnja večerja in postavitve nekrvave daritve. Drugi del obsega Sedem poslednjih Odrešenikovih besed in opeva krvavo daritev na Kalvariji. Ta del je bil zložen že za veliki koncert ob priliki 1900 letnega jubileja našega odrešenja. 3. Premrl: „Križu povisanemu“, kantata za veliki mešani zbor.

To veliko delo je svojevrstna umetnina, ki nima para v naši svetni in cerkveni glasbeni literaturi. Strokovnjaki, ki ne poznajo požrtvovalnosti naših zborov, so leta 1933 zmajevali z glavami in obupavali nad izvedbo te velike naloge. Toda revizijske vaje in posebno generalna vaja druge skupine zborov, ki so imeli vso težjo nalogo, so pokazale, da so se zbori dobro pripravili in premagali vse težave. Ker tedaj ni prišlo zaradi naliva do izvedbe, bo gotovo letos skladba tem bolj pripravljena in jo bomo s tem večjim uspehom peli.

II. **Polnočnica.** Po koncertu bodo šli vsi moški v procesiji na Stadion, kjer bo o polnoči sv. maša za moške. Pri tej bodo peli moški zbori strnjeni v en zbor sledeče pesmi: 1. Vavken: Kraljevo znamenje, 2) Hladnik: Presveto Srce, 3) Hribar: Ti o Marija! 4) Čerin: Himna presv. Rešnjemu Telesu, 5) Povsod Boga.

Vtis tega petja bo vekovit v mirni noči, ob slovesnem trenutku, ko bodo tisoči in tisoči src drhteli k presv. Rešnjemu Telesu. Kdor bo z dušo sodeloval, ne bo nikdar pozabil teh trenutkov. Zato smo prepričani, da bo tudi to petje v najlepšem redu pripravljeno in enako lepo uspelo.

III. **Procesija.** V nedeljo 30. junija bo šla mogočna procesija iz mesta na Stadion. Pri njej bodo peli cerkveni zbori, zbrani v skupine po dekanijah. Zbori naj po svojih pevovodjih izberejo dekanijskega pevovodjo in določijo lahke, zvočne pesmi o sv. R. T. in event. Marijine. Mesta bodo zborom med verniki odkazali reditelji, in sicer pri njihovih dekanijah.

Res bodo tudi godbe uvrščene v procesijo, a godba nikdar ne more nadomestiti petja, zato naj skrbe pevovodje, da bodo pevci kar mogoče veliko peli, da se tem bolj pokaže na zunaj verski značaj procesije.

Vse podrobnosti smo naznanili zborom po okrožnicah, potrebna pojasnila bosta mogla dati pa tudi oba pevovodja prof. Bajuk in prof. Tome, ki sta z revizijskimi vajami že pričela.

Pevci, pevke! Petje je oni element, ona sila, ki seže v ono globino srca, kamor ne more nobena živa beseda. Nam je odmerjena najvažnejša in najhvaležnejša naloga. Še vedno ste svojo nalogo dobro opravili. Tudi to bomo v skupni vnemi in ljubezni do vsevečnega Kralja gotovo dobro rešili in poveljali njegovo slavo z lepo ubranim petjem ter dali vsem prireditvam posebno slovesen okvir in sijaj. On, ki ga slavite vsak praznik na korih, nas bo podpiral in poslušal. On bo štel tudi naše žrtve in nam jih bogato poplačal. Zato krepko na delo!

V. Ukmar:

Bach — Händel

Ob 250 letnici rojstva.

Kakor se v razvoju splošne človeške nazornosti z distančnega pogleda javlja neko valovanje, opredeljeno v pripravi, spočetju, rasti, vzpetju do vrhunca in nato zopet v padanju, pojemanju in končno v usahnitvi, ki pa nosi v sebi kal za novo rojstvo — tako riše v manjšem krogu tudi glasbena umetnost svojo podobno razvojno črto. Tak razvojni val je poleg drugih viden v večstoletni glasbeni umetnosti, ki je bila pripravljena v rimskem krogu, se pričela vzpenjati z italijansko renesanso in rasla napeto v vrhunec baročne glasbene umetnosti, kjer stojita med raznimi tvorci dva najvišja stebra: Bach in Händel. Tako se zdi, kot da je večstoletno glasbeno snovanje tema mojstroma pripravljalo pot, da sta končno nastopila kot zrele plodova, prepojena vsa s sokovi predhodne umetnosti in tako zmogla dati iz svoje osebne veličine zrelo, vso kristalno in plemenito glasbeno umetnost, ki še danes stoji pred nami kot nekaj najvišjega in najpopolnejšega, kar zmore ustvariti človeški duh v umetnostnem svetu.

Johann Sebastian Bach. Moč človeške osebnosti se javlja različno. More biti uprta navzven in tedaj neposredno vidna in občutena v svoji okolici. Lahko pa se vsa usmeri navznoter v osebnost samo in je tako človek v svoji okolici neznaten, neviden, a zato toliko močnejši v samem sebi. Ta tiha moč pa je nad vse velika in čeprav neposredno nevidna, vendar tisti ogenj, ki tajno greje in poganja, pa tudi očiščuje iz lastne čistosti vso okolico. Tako nekako je bil postavljen Bach. 21. marca leta 1685 se je v Eisenachu rodil dvornemu muziku Johannu Ambrosiju Bachu. Nedvomno je usoda zgodnje osirotelosti marsikaj zarezala v pot njegovega osebnega razvoja. Iz skromnosti in zapostavljenosti v okolici se je sila njegove osebnosti obrnila navznoter in tako je postala polagoma vsa energija usmerjena v lastno izpopolnjevanje, v delo, pa tudi v lastno duhovno gradnjo, kar postaja s časom v Bachovi umetnosti bistven in najjačji, vseobjemajoči žar. Tako je pa tudi ostal Bach po zunanem življenju preprost, brez sijaja, brez posebne uspelosti in je dosledno sledeč svoji notranji zakonitosti ustvarjal iz svoje moči umetnino bodisi kot organist v Mühlhausnu, bodisi kot dvorni organist v Weimaru, bodisi

kot kapelnik in direktor komorne glasbe kneza Leopolda von Anhalt v Coethenu, ali končno kot kantor in glasbeni direktor Tomaževe šole in cerkvene glasbe v Leipzigu, kjer je bilo njegovo poslednje bivališče in kjer je zaključil svojo silno umetniško pot v juliju 1750. Kljub nekaterim bolj razgibanim dogodkom lastnega življenja pa je ostal vedno tih in vase zaprt človek, preprost in pogreznjen v svoje življenje v krogu številne družine, ki mu je v dvojnem zakonu narasla na dvajset otrok.

Globoka, in čeprav protestantovsko opredeljena, vendar dogmatično nezastavljena religioznost je bila nujna posledica Bachovega notranjega razvoja in je bogato prepojila tudi vse njegovo glasbeno delo, v katerem je mogel zajeti vso skrivnost čudežnega sveta tonov in veličino vseh misterioznih sil, ki jih človeku posreduje ta razkošni svet. Vsa njegova glasba, ki se oklepa v jedru kristalne polifonske umetnije, čeprav jo prepletajo tudi jasni homofoni stavki, sloni na duhovnem svetu. V notranjost uprti pogled, ki zajema duha in njegovo neizmerno, večno bit, je dajal smernice zunanjemu oblikovanju in zato posredujejo vse te umetnine iz največjih globin zajeto življenje človeške duše. Niti glasbene črte, niti svetlobe in sence ne rišejo golih, mrtvih slik, temveč zajemajo vase vso silo doživetij ter so zato polne simbolizma. Pri tem pa je Bachova glasba v nasprotju z romantično, ki hodi po iniciativno čuvstveni poti, radi česar učinkuje močno subjektivno, vedno bolj ali manj zavestno opredeljena, s čemur se vzpenja proti objektivnosti in kar se na zunaj prikazuje v njeni širinski, v ritmični enakomernosti umirjeno potekajoči zgradbi brez razburkanih kontrastov. Zato vlada v njej čudovita enotnost in se ne uveljavlja nikjer pretirana individualna svojevolskost.

Vse to se javlja v neizmerni množini Bachovih del in posebno izrazito v skladbah, ki so vezane na besedilo. Njegovi pasijoni, oratoriji, cerkvene maše in kantate, korali, moteti, magnificat — vse te umetnine jasno prikazujejo izredno silo doživetja prav s čudovito spojitvijo v besedah ležečega izraza z glasbenim, ki je tako silen, da človeka s svojo velikopoteznostjo vsega oklene in ga dvigne iz realnega, oprijemljivega sveta visoko v oni svet skrivnosti sveta in življenja, kjer živi vsa neskončnost duha v povezanosti z božjim bistvom. V njegovih instrumentalnih delih notranja vsebina ni tako oprijemljiva kot v vokalnih delih. Vendar so tudi njegovi orkestralni Brandenburški koncerti, orkestralne suite, violinski in klavirski koncerti, suite, partite, sonate, toccate, passacaglie, invencije, variacije, fantazije za razne solistične instrumente polne notranje moči in izrazne simbolistike. In kdor bi hotel končno v njegovih silovitih orgelskih in klavirskih fugah iskati le neko intelektualno zgradbo tona, bi bil na krivi poti, saj to je končno istotako glasba Johanna Sebastiana Bacha, v katerem se je idealno spojil velik človek z velikim umetnikom.

Georg Friedrich Händl. Ni redek pojav v življenju, da je zlasti velikih ljudi usoda zarisana v smislu notranjega preobrata. Dočim se v prvem delu življenja njih notranja sila zaradi ugodnih zunanjih pogojev obrne pretežno navzven in zajema vidne uspehe in priznanja svoje okolice, pa tekom življenja usodni dogodki to moč upognejo in jo skozi trpljenje in skozi obupno notranjo borbo končno obrnejo navznoter. S tem postane naslednji del življenja iz družabne psihološke zakonitosti po zunanjih učinkih sočasno sicer prizadet; toda v tem drugem delovanju se rode velike dobrine po eni strani za člo-

veka samega, ker se na ta način močno povzpne notranja, duhovna rast, po drugi strani pa prav iz tega dejstva okolici namenjeno delo zraste po svoji notranji vrednosti. V grobih obrisih bi se skladala ta slika človeške poti tudi s Händlovim portretom. Po rojstvu je bil postavljen v ugodno situirano družino halleškega ranocelnika 23. februarja 1685 in je že po očetovem stremljenju, doseči v svojem sinu nekoč mnogoupoštevano osebnost, sprejel na pot veliko prave ambicioznosti. Toda ta se po svoji smeri ni krila z očetovo željo in zato je jurista Händla kmalu pognala notranja moč na glasbeno pot, ki je skoro zableščala v uspehih. Življenje ga je vodilo v vedno višje družabne razrede skozi visoka osebna poznanstva, ki jih je deloma navezal na potu iz Hamburga po Italiji in ki so mu kazala pot ter ga spremljala še pozneje v Hannover in končno na Angleško, kjer so mu odprla vrata v domove plemstva. V vsem tem času ga je izrazita dramatska moč in sposobnost opazovanja gnala v ustvarjanje pretežno opernih del, razstavljenih v italijanski renesančni umetniški nazorosti. Z njimi je žel uspehe, ki so se dvigali postopoma in zrasli v vrhunc v drugi polovici njegovega življenja, ko se je vsega predal Londonu in njegovi operni umetnosti. Kmalu za tem pa ga je usodnost povezanosti s plemenitaško družbo pognala v težak konflikt z okolico, ki je imel za posledico Händlov materialni propad in je silno odjeknil tudi v njegovi duševnosti. Temu posegu usode v njegovo življenje je sledilo težko trpljenje in notranja borba: njen izid pa je bil upognitev notranje sile in končen odvrat od zunanosti v notranjost, kar se je zrcalno pokazalo tudi v sledečem umetniškem ustvarjanju. Händlov duh se je razpel v širino in pogreznil v globino in v obe smeri se je raztegnila tudi umetnost njegove glasbe, kar se je vidno izdalo v njegovem odvratu od operne k oratorijalni umetnosti. Zadnja postaja njegove ustvarjalne poti pomenja duhovno prepojeno glasbeno delo, ki je vse zazrto v človeško problematiko in ki si išče končne rešitve iz spoznanja ničevosti snovi ter priznanja večnosti, kamor je umirjen prestopil tudi sam v aprilu mesecu 1759.

Bistvo Händlove narave je stremljenje za dramatično življenje. Tu je zasidrana tudi smer in značilnost njegove glasbene umetnosti. Dramatična poteza je vedno razgibavala njegovo glasbo in ji dajala poseben zunanji čar, ki je bil tipično barvan tudi z lahkostnostjo italijanskega sveta. Polifonija ni zapostavljena: toda njej se močno postavljajo ob stran homofone tvorbe, celota pa je pri vsem razgibana in risana tudi kontrastno pod vplivi dramatičnega občutja ter velikega smisla za ponazarjanje pestrega življenja človeške duše. Cuvstveni svet in njegova razgibanost sta dosti poudarjena in prav to je vzrok, da Händlova glasba nima tolikšne nadosebnosti, kot je lasna Bachu. Vendar pa diha iz vse te umetnosti urejena enotnost, ki se pne v velike širine in potaplja v silno doživljene globine.

Händlova glasba je zgoščena v zborih in tu sem je položena največja izrazna moč. Ta zbarska glasba se je še posebno stopnjevala pod vplivi zelo razvitega angleška zborstva in si našla tla tako v opernih delih, ki jih je v velikem številu ustvaril Händel, pa tudi v oratorijih, v katere je položil najlepša in najplemenitejša glasbena snovanja. Ti dve formalni vrsta sta jedro njegovega ustvarjanja in se to v povezanosti z besedo zlasti kaže velikopotezna dramatična sila. Isto enko odseva tudi iz številnih drugih vokalnih del: kajti njegovi *Au-thems*, *Te Deum*, *Jubilate*, komorni dueti kažejo vsi močnega tvorca. — Posebnost glasbenega občutovanja pa se še bolj kot v vokalni uve-

ljavlja v instrumentalni glasbi. Concerti grossi, trionsonate, sonate za razne instrumente z generalnim basom, koncerti za godalni orkester, za orgle, klavirske in orgelske suite in fuge izdajajo vpliv italijanskih mojstrov in njih prijetno oblikovane melodioznosti. Pač pa je to le dediščina, ki jo je v svoji veliki genialno začrtani osebnosti povsem prekrasil in iz lastnih globin doživljanja samobitno zgradil do najvišjih umetniških vrhov — Friedrich Händl.

Oba skladatelja sta orisana tu le z nekaj karakterističnimi črtami. Če se hoče z njuno biografijo seznaniti kdo podrobneje, omenjamo, da je o Bachu pisal Phillipp Spitta, o Händlu pa Chrysander.

Viktor Steska:

Šmarski šomašter Kračman Matej (1773-1853).

Pevec je umrl, ljudstvo se ga je pa spominjalo ne toliko kot učitelja, marveč kot dobrovoljčka, kot orglavca in pevca. Kar je bilo na njem pomanjkljivega, so pozabili, ostale pa so njegove pesmi s spomini, kako je znal izvirno uporabljati ugodne trenutke. Zato piše Ivan Lah: Ljudje govore, da ne pojo orgle nobenemu organistu tako, kakor so pele „šomaštru“.

Kračman je zložil več pesmi, nabožnih in posvetnih; zapisal jih je pa malo. Bajе se je ohranila samo ena v njegovem lastnem rokopisu, druge je pozabi otel njegov sopevec „selski mežnar“, ker se Kračmanu ni ljubilo pisati, zlagal je namreč gredoč. Pripovedujejo, da je duhovnik pridigal, on pa je glavne misli deval v verze in jih po pridigi zapel. Šmarci so pa komaj čakali, s čim jim bo danes „šomašter“ postregel. Zlagal je tudi pesmi ob smrti znanih mu in priljubljenih oseb, pa tudi zdravice in druge popevke.

Na Sapu si je sezidal hišo, kjer se še sedaj pravi „pri šomaštru“. Imel je več otrok in vnukov, ki so bili vsi glasbeno nadarjeni, najbolj pa sin Francelj, ki je umrl pri vojaki in ki mu je oče zložil ganljivo posmrtnico.

Kračman se je podpisoval po tedanjem pravopisu Krazhmann.

V Šmarju je bil organist Jos. Ambrožič, ki se je leta 1771 preselil v Dobropolje. Ta je nabiral in zapisoval cerkvene in nabožne pesmi ter jih nabral veliko množico. Leta 1795 jih je dobil Kračman Matej, ki je tedaj nastopil učiteljsko mesto v Šmarju. O tem je pisal nabiralec narodnih pesmi Kramar Franc, organist v Poljanah, v Cerkvem Glasbeniku leta 1925 str. 31. Kramar Franc hrani več cerkvenih pesmi, ki se pripisujejo Kračmanu. Tu priobčujemo iz njegove zbirke štiri pesmi, zlasti zanimivo o letu 1848. Iz teh pesmi spoznamo, da je bil Kračman samo ljudski pevec, ki mu slovnica in estetika nista bili znani. Ni gledal na naglas, ampak samo na stopice in vjeme, pa še na te ne vedno. Seveda je mogoče, da so se pesmi, potovaje od ust do ust, že precej spremenile. (Napeve teh pesmi glej v glasbeni prilogi „Pevca“!)

Šmarski šomašter

Šmarski je šomašter tako govuru:
Silno sem žalosten, ne vem, kaj bi sturu.
Imu sem ženo in nekaj otruk
vse pa vzal mi večni je Bug.

Imel sem sineka, pa sem ga zgubu,
 revni sovdaški stan ta mi ga je vmuru.*
 On je per muski biv, je muzicirov,
 pa je švolh v prsih biv, se je verdirbov.
 Hudi sovražniki so mu to strili,
 od kruha v sovdaški stan so ga pehnili.
 On je za orglje sev, lepo so mu pele,
 zdej bodo te roke v grobu trohnele.**
 Kadar se spomnim na n'gove ročice,
 meni pritečejo grenke solzice.
 Star je bil 20 let, pravšne mladosti,
 Manci pa sedemnajst, tud še ni dosti.
 Zdej bosta na britofu tam počivala,
 Na sodni dan pa skupaj vstala.
 Bog Ti daj lahko noč, ljubi moj Francelj,
 Tvoj' duši v pomoč, Manci pa krancelj.

Iz zbirke Franca Kramarja:

Slovo od farmanov

Preljubi farmanje šmarski,
 prijatli moji in znanci,
 pršu je zdaj moj čas,
 de grem v večnost od vas.

Dovgu lejt sem jest vam služu,
 Tud biro sem od vas dubu,
 prslužu sem s' tuku,
 de vem jest kam damu.

Dovg lejt sem d'hovnom strejgu,
 kar sem mogu ino vejdu,
 hodu orglat in pet
 sedem in petdeset let.

Dost je nas tukaj po fari,
 ki ste imeli me radi;
 tud' jest vas prov srčnu,
 čast hvala bod Bogu.

Pa sem tudi jest izgubu,
 kar sem narbolj tukej lubu:
 ženo in več otruk
 mi je uzev večni Buh.

(Pela Ana Špelak, lg.)

Pesem od leta 1848

Žalosten čas smo doživeli,
 tacih nismo nikul imeli,
 groznu zmešan je zdej svejt,
 ves hudoben fovk in slep.

Ofert, prevzetnost zdej regira,
 Aden z družem se prepira,
 prave lubezni pa več ni,
 poglejmo mi na vse strani.

Prava brumnost je minila,
 sveta vera oslabela,
 vsaki človek je zaničvan,
 tudi ta duhovski stan.

Punf, vojske so se začele,
 okul' lete kranjske dežele,
 naj nobenega miru,
 smil' se tavženkrat Bogu!

Kralj, vsi kralji in cesarji,
 in ti vikši poglavarji
 en čez družega gredo,
 zato pa zdej meru ne bo.

Cesar so nam polahkali,
 desetino doli djali,
 pa natanku se ne vej,
 kaj bo s tega za naprej.

Kmet gespuda jeznu gleda,
 gespud kmeta ket medveda,
 desetina, tlaka preč,

kmet prav: jest ne dam neč več.

Mi letêrci smo postali,
 de se bomo vojskovali,
 iz Hrvat' smo sklenjeni,
 in za k vojsk namenjeni.

(Jožef Tancek, Iška Loka.)

* Zaradi besede „revni“ je bil kaznovan.

** Varijanta: Njemu so se orgelce lepo glasile, / zdej bodo te roke v grobu segnile.

Veliki Šmaren

Veselite se nebesa,
Ena Dvica gor gre,
nakvišku se vzdiguje,
angeleci k nji hite.
Ti zapaščena zemlja,
toč žalostne solze,
k' Marija, mati tvoja
častitljivo v nebu gre.
Taku se je godilu
na ta današnji dan,
ker je dost jogrov bilo
per smert Marijni tam.
Ona slavu jemala
od jogrov je lepu,
se v sveti raj podala,
in šla je gor k Bogu.

(Pela Mar. Šerjak, Pijava gorica.)

Sv. Trije kralji

Danes je ta trinajsti dan,
kar je bil Jezus rojen nam
v ti deželi judovski,
notri v štalci betlehemski.

Tam je ena zvezda svitla,
Trije kralji vunkaj gredo,
so z jutrove dežel doma:
ti so šli do Herodeža.

Zdej ga začnejo vprašati,
kej b' rojen biv kralj judovski,
mi vidli smo zvezdo neba,
zato smo prišli molit ga.

Herodež vstraši se tejša,
ker sliš od kralja novega.

vikšim je reku: pridite vkup
in vprašajte: kej b' se rodiv.

Vikši m' na to antvort dajo,
de v tem mestu betlehemskem
bo novi kralj prišel na svet,
od prerokov pisano stoji.

Natu Herod spet antvori da:
Le pejte in iščite ga!
Poprašajte po njem zvestu,
de pridem tud' jest molt' taku.

Kralj' zdej gredo, spet vidijo
zvezdo lepo zagledajo,
zdej gor nad štalco obstoji,
ker je tu svetu Dete blu.

Kralj' zdej gredo v štalco leto,
našli so Jezusa, Marijo,
dol na kolena padejo,
njemu čast in hvalo dajejo.

Spoznali so ga za Boga
in za Zveličarja sveta,
začeli so mu ofrati
miro, kadil', čisto zlato.

Natu jim angel antvori da,
de b' ne šli do Herodeža,
po drug' nej pot' damu gredo,
povsod sv. rojstvo povedo.

In še presveti kralji vi,
sprosrite nam to gnado vi:
da b' Jezusa mi častil taku,
de prišli bi za vam v nebu!

(Pela Ana Špelak, Ig.)

Lud. Puš:

Vzgoja ritmičnega čuta

Glasba je umetnost, ki jo dojemamo časovno, med tem ko vpliva n. pr. slika na nas naenkrat. Da je pri umetnostih, ki jih doživljamo časovno, izredne važnosti pravilna uporaba časa, oziroma pravilna porazdelitev snovi v času, je že prastaro pravilo. Znano je, da so preprosti stari narodi glasbo uporabljali bolj v ritmičnem, torej časovnem smislu in da primitivni rodovi to še dandanes delajo (prim. izrazito ritmični poudarek v jazz-muziki, ki je povzeta od divjih plemen). Čim bolj se je pa glasba izpopolnjevala in poduhovljala, tem bolj je izginjal strogi časovni poudarek iz nje. V koralu je ta

poudarek docela stopil v ozadje: tudi moderna, zlasti duhovna glasba se ogiblje strogega časovnega merila in išče sprostitev iz časovnih enakomernih okov v čisto svobodno gibanje. Iz tega bi sledilo, da dandanes sploh ni več potrebno poudarjanje ritmične vzgoje, ker ritem izgublja na svojem pomenu in veljavi.

Pa temu ni tako! Stroga ritmična izobrazba nam je prav tako kot poprej nujno potrebna. Saj brez nekega ritma, četuti prostega, glasbena umetnost ni mogoča. In čim bolj se ritem sodobne glasbe izmika strogim predpisom enakomernega poudarka in pada, tem bolj je treba godcem in pevcem buditi ritmični čut. Zato ne bo odveč, če se pri tem vprašanju nekoliko izčrpnije pomudimo.

Nekako pred letom dni smo imeli priliko poslušati otroške zборе. Silna skrbnost in vestnost je dihala iz nastopov, a nekaj je pisca teh vrstic pri večini zborov hudo motilo: pesmice, ki so pisane strogo ritmično (saj so bile skoro vse) so bile večinoma čisto brez ritma. Pevovodje so polagali dosti važnosti na lepe tone, na dobro izreko, na dinamiko, a na lep ritmični tok skladb so dostikrat pozabili in proti njemu močno grešili. Ta stvar je pa prav posebno vzbujala pozornost, ker so bili instrument takšnega podajanja ravno otroci, ki jim je privzgoja ritmičnega čuta važna zadeva.

Kako pogosto čujemo tudi zборе odraslih, ki so sicer odlično izšolani in skrbno pripravljene, a skladbo, ki jo pojo, tako razkosajo, da se ti zdi, kakor bi bila zgrajena iz samih malih delcev, ki jim skupne podobe manjka. Za vsakim glasbenim stavkom se skladba v ritmičnem toku ustavi. Še prav posebno pa greše v tem oziru naši podeželski zbori tako pri cerkvenem kakor svetnem petju. Delajo se pavze in presledki, ki jih v skladbi ni, kjer so pa pavze, se napravi odmor po poljubnosti. Ritmični tok pesmi se na ta način ponovno trga, kar skladbi ne more koristiti, kar pa zlasti uničuje ritmični čut pri poslušalstvu. Ni potem čudno, da najdemo pri takšnih ritmičnih razmerah veliko prav dobrih pevcev, ki so ritmično skrajno negotovi, večina pevcev pa sploh nima nobenega ritmičnega čuta. Kdor ima več s pevci opravka, bo rad pritrdil, kako težko je z našimi pevci ravno v ritmičnem pogledu. Pa ni nič čudnega! Le pogledjmo, kaj v ritmičnem oziru počno z našo narodno pesmijo celo tam, kjer bi nikakor ne smeli (plošče, radio itd.); premislimo, koliko se pri vzgoji ritmičnega čuta greši pri otrocih že takoj v prvih razredih osnovne šole, pa nam bo razumljivo, zakaj tolikšno pomanjkanje tega čuta. Povrh pridejo še pevovodje, ki sami niso skrajno ritmično občutljivi, pa vam lepo tekočo, enotno zasnovano in celo preprosto skladbico tako raztrgajo, da se je človeku res škoda zdi. **Poleg tega je pa ritmično neobčutje velika pomanjkljivost v glasbeni izobrazbi naroda.** Kdor torej zanemarja to stran vzgoje, greši nad narodno pevsko umetnostjo, ker ji uničuje ali pa vsaj nezadostno izoblikuje temelj.

V prvi vrsti se glede izboljšanja ritmične izobrazbe obračamo na naše **pevovodje** in pa na naše **učiteljstvo**. Naj bi ne zamudil noben med njimi niti ene prilike, da ne bi skrbno čuval nad ritmično vzgojo in vsak čas vestno negoval ritmični čut. Preden pričnem (zlasti pri otrocih) z vajo melodije, mora biti skrbno obdelana ritmična stran pesmi. Treba je ponovno prebrati besedilo in določiti poudarke, morda ga celo na pamet naučiti, potem pa melodijo nasloniti na ritmično gibanje, ki ga otroci s ploskanjem in štetjem enakomerno držijo. Vsaka pavza in vsak oddih se mora izvršiti strogo v okviru ritmičnega teka. Šele ko gre pesem v tem oziru prav lepo, se vežbajo

razni ritardandi, korone itd. Takšne vaje tudi odraslim pevcem ne bi škodovale. Sploh bi našim pevcem izredno koristile ritmične vaje v pravem pomenu. Morda se jim bo izpočetka zdelo nekoliko smešno, pa bodo hitro uvideli važnost takšnih vaj in bodo potem veseli, ko jim ne bodo razne oblike not, ki naznačujejo trajanje glasu, več delale preglavic.

Op. ur.: Izvajanjem g pisca se uredništvo s celim srcem pridružuje. Značilno je, da se pri nas piše o marsikaterih glasbenih vprašanjih, o ritmu pa ne dobimo skoraj niti enega članka. In vendar je to vprašanje izredno važno. Kake težave smo imeli n. pr. z revizijskimi vajami za veliki koncert, ki bi se imel vršiti pred dvema leti! Res so bile nekatere stvari precej komplicirane, a večina težkoč je nastala zaradi tega, ker pri večini zborov niso skladb ritmično dobro naštudirali. Tako smo morali doživeti, da so včasih peli polovinko ravno tako dolgo kot četrtniko, drugod so zopet raztegnili četrtniko na dobo ene polovinke, krajše notne vrednosti kot n. pr. osminke, šestnajstinke so pa navadno raztegnili v nedoglednost. Če to napravi en sam zbor, končno nešolani poslušavci to prenesejo. Če pa gre za skupno petje recimo sto ali več zborov, je nastop toliko kot nemogoč. Že pri akordično grajenih skladbah nastanejo težave. Pa tu bi končno še kako šlo, ker če imajo vsi pevci isti akord, isti tekst, je medsebojna kontrola lažja. Kakor hitro pa je skladba le malo polifono razpletana, je skupno petje nemogoče. Kako lahko delo bi imel pevovodja združenih zborov, če bi zbori upoštevali ritmični moment, ki je zaenkrat najvažnejši. Vse drugo je šele drugovrstne važnosti. Koliko truda bi si pevovodje prihranili, ako bi nekoliko bolj pazili na ritmično stran pesmi. Ako ima pevec skladbo ritmično dobro v ušesih, je s tem že polovica dela opravljenega.

Lud. Puš:

Slovenska narodna pesem iz grl Akademskega pevskega zbora

Akademski pevski zbor (APZ) je brez dvoma danes prvi slovenski zbor, pa naj ga ocenjujemo s kateregakoli vidika. Posebno daleč pa prednjači z ozirom na program, ki ga v zadnjih letih izvaja. Lani je pokazal v skrbnem izboru koroško in belokrajinsko narodno pesem, letos pa pesem iz drugih delov slovenske zemlje (panonski del: Štajersko s Prekmurjem, Sredozemlje, Gorenjsko in Dolenjsko). Spored letošnjega koncerta, ki je bil velik vokalno-glasbeni dogodek med Slovenci, je obsegal kritično izbrano narodno blago večji del iz starejših dob slovenskega narodnega življenja. Slišali smo celo vrsto že docela pozabljenih slovenskih narodnih popevk, ki jih je zborov pevovodja France Marolt skrbno zbral in pretehtal, nato pa deloma sam priredil za moški zbor, deloma pa poveril nelahko delo Matiji Tomcu in Vilku Ukmarju. Vsi so težko nalogo, da stilno pravilno na preprostih ljudskih motivih zgrade glasbeno-estetskim zakonom ustrezajoče skladbe, vzorno rešili in našo vokalno literaturo obogatili s pravimi biseri. Po eno priredbo so imeli na koncertu še skladatelj Kimovec, Adamič, Dev, Kocjančič.

Spored je bil srečno sestavljen: vedno je težjim, našemu okusu in občutju odtujenim pesmim sledila kakšna lažja, bolj sodobna pesem, kakor za prijeten, vendar vseskozi neoporečen oddih. Ko smo poslušali to pestro, pa vendar v bistvu tako enotno vrsto naših pesmi, smo občutili in spoznali, kako smo Slovenci že daleč zajadrali od svoje prvotne narodne pesmi. Ko smo po koncertih bodisi v Ljubljani ali v Mariboru govorili s poslušalci o vtisih, so bili vse polni pohvale glede na sijajne glasove mladih pevcev in na interpretacijske zmožnosti dirigenta in zbora, a zmajevali so z glavami, češ, saj to niso vse naše slovenske narodne pesmi! Zdele so se jim nekatere tako tuje! Zakaj? Zato, ker smo Slovenci v prejšnjem in pa tekočem stoletju prišli tako zelo pod vpliv tujine in smo tako temeljito pretrgali stik s petjem naših pradedov, da se je glasbeni okus nekam odtujil vsemu, kar je pristno našega. Zašli smo v prosluli biedermayerski slog, ki nam je okus temeljito zmaličil. Saj je nesporno dognano, da naša povprečna ušesa nimajo smisla za melodijo, ki je količkaj blizu koralu; in vendar drži, da stare melodije slovenskih narodnih pesmi sloné na koralu; da jim je dur in mol v sedanjem strogem smislu tuj, pač pa so zgrajene na starih tonskih načinih. Če je dandanes z ozirom na to zgodovinsko dejstvo stara melodija pravilno večglasno prirejena, se nam zdi skladba tuja. Ne smemo pa zato takšnih del odklanjati, pač pa z vsemi silami delati na to, da si te stare lepote zopet pridobe naš okus in razumevanje.

Za povprečne, šibkejšje zборе so seveda tako umetno in razkošno prirejene pesmi večidel neuporabne. Gotovo je pa, da bomo v času dobili te pesmi v lažji, preprostejši obliki, da jih bodo zmogli tudi podeželski zbori. Nekaj jih je naš list že objavil in jih še bo. Zborom priporočamo, da se jih z vnemo lotijo in pridno prepevajo. Kadar se jim bo zdelo marsikaj težko in tuje, naj se spomnijo, da je vsako gosto preraslo ledino težko orati. Tudi naša stara narodna pesem je zaledinjena. Ne smemo pa pustiti, da nam jo plevel in trnje tuje glasbe čisto zamori.

O petju Akademskega zbora ne bomo obširno pisali. Njegovo petje je vzorno v vseh pogledih. Kar je najvažnejše, je pa to, da mladi pevci pojo s srcem in dušo, ne pa zgolj z grlom. Kjer zapoje v pesmi ljubezen srca, tam je dosežen višek, čeravno v tehničnem pogledu ni vse do manire izdelano. Kjer pa stopi na prvo mesto manirizem (do najfinejših potankosti izdelano, priučeno in izdresirano izvajanje — n. pr. donski kozaki) tam peša notranja globina umetnine. Lupina je prelepa, jedro pa izsušeno! Pri Akademskem zboru je notranja napetost stalna in močna ter mogočno osvaja poslušavca. Posebno s te plati in pa po programih, ki jih izvaja, je ta zbor vreden največjega priznanja in posnemanja. Je pa tudi njegov pevovodja France Marolt mojster, kakršnih Slovenci nimamo. Zbor ž njim stoji in pade, če se iz njegove šole ne pojavi njemu podoben pevovodski genij.

Naša svetna narodna pesem iz starih časov se je prebudila liki začarana kraljčina, vsa lepa in čista. Vsi, ki nam je naloženo, da svoj narod pevski budimo in izobrazujemo, pozdravimo jo toplo in jo povedimo na prestol, ki ji gre. Zajemajmo iz tega studenca, da bomo spet sami iz sebe rastle, ne pa iz tujine.

F. Kramar:

Kakšne pesmi z napevi sem zapisal med slovenskim narodom?

45. Pivaj, vživaj in prepevaj! (Zatoliče pri Ptuj.)
46. Hajdmo, lubi brati, * dan se nam že krati. (Zatoliče.)
47. Kak vince v kozarcu se sveti. (Zatoliče.)
48. Me srce veseli, * da smo še zdravi vsi.. (Rošnja pri Ptuj.)
49. Glažek zdaj prijela bom * s to desnoj rokoj. (Kicar pri Ptuj.)
50. Ta parvi glaš ga bom naliv, * in ga vsem fantom bom napiv.
51. Natoč, natoč si vinca v glaž. (Matena pri Igu.)
52. Pri ta prvemu glažku (Janez) sedi.
53. Oj vince, ti prežlahтна stvar. (Kicar pri Ptuj.)
54. Mamca rodila sineka, sineka. (Slivnica na Dol.)
55. Glažek je na mizi, * je tebi narbol blizi. (Gradež.)
56. V glažku vince rumeni. (Dobropolje.)
57. Sem pasu, sem pasu kravce tri. (Dobropolje.)
58. Ko bi (Micka) sem ne prišla. (Krupa pri Semiču.)
59. Mi smo vsi semkaj pršli, — De b' dobre vojle bli. (Dol.)
60. En glažek na mizi natočen, — Tebi je (Micka) odločen. (Dol.)
61. Napi nam zdravico, — Od sladkega vinca. (Dolenjska.)
62. (Rezka), kaj je to? (Belokranjska.)
63. Primi, (Rezka), čašico. (Belokranjska.)
64. Le pima ga zdej, — K' smo ledek in frej. (Matena.)
65. Vince teče, luč gori. (Novomeška okolica.)
66. Miza pregnena je. (Jurna vas na Dolenjskem.)
67. Srečna je Dolenska stran, — Vince pijemo vsaki dan. (Valta vas.)
68. Bog živi, Bog živi vse ta lušne ludi! (Dolenjska.)
69. Nemate korajže, nemate srcá, — De b' ga spil' an glažek al' pa dva! (Dolenjska.)
70. To leto je dobro, je vince sladko. (Dolenjska.)
71. Zdej glažek bom jest v roke vzev. (Dolenjska.)
72. Po pol' pa rožce rasejo. (Bitenj pri Kranju.)
73. En glažek vinca bom naliv. (Bohinj.)
74. Koko je to vince lepo rumen'! (Bohinj.)
75. Glažek na miz' stoji. (Bohinj.)
76. V krogu pojemo vsi. (Koprivnik v Bohinju.)
77. Trikrat tri je devet, — Vsaki mora svojo pet'! (Gorenjska.)
78. O ti (Janez), pi, pi! (Šutna.)
79. Vin' jo je rejzov. (Podturen.)
80. Dragi mi bratec, zdej se navži. (Podturen.)
81. Vid' ga čuk, vid' ga čuk, — Kdur bo z glažka vince smuk! (Podturen.)

82. Hmali pa pujdem, hmali bom šu. (Dolenjska.)
83. En glažek vinca pisan'ga. (Podturen.)
84. Jest pa 'no zdravičico znam. (Podturen.)
85. Vadrovček po mizi vandra. (Podturen.)
86. Od družbe kompanije, — Ta glažek naj izpije. (Novomeška okolica.)
87. Glažki na miz stojе. (Dolenjska.)
88. En glažek vinca vidim tle. (Dolenjska.)
89. Tu 'mam jest rejs vesele. (Dolenjska.)
90. Krog gosposka se glasi. (Dolenjska.)
91. Flaša na miz' stoji. (Dolenjska.)
92. Lušen čem biti, * Vince čem piti. (Dolenjska.)
93. Jest ti čem napiti. (Št. Jernej.)
94. Bratci, sestrice, * Zpojmo zdravice! (Dolenjska.)
95. Vinčik, vinčik, vinčik moj. (Dolenjska.)
96. Francel, kaj imaš? * Eden prazen glaš! (Dolenjska.)
97. Vince romeno, * Čisto k' zlato! (Dolenjska.)
98. Pri praznem glažku ni n'č korajže. (Dolenjska.)
99. Prelepega časa smo mi doživel'. (Stražišče.)
100. Je kupica privandrala kol no okol'. (Štajerska.)
101. En glažek bom u roke vzел. (Štajerska.)
102. Glasovi so okrog dospel'. (Štajerska.)
103. Zapeli bomo kolospev. (Štajerska.)
104. Prijatelj najzvestejši — na zemlji je bokal. (Štajerska.)
105. Prejmi bratec v roko časo! (Štajerska.)
106. Živi, živi, živi, — Živi do neba! (Štajerska.)
107. Ni jakšega pitja, — Kak štajersko vino. (Štajerska.)
108. Nič jakšega pač na svetu ni. (Štajerska.)
109. Mi smo zjutrej zgodaj vstali. (Štajerska.)
110. Tam gori gori. (Zatoliče.)
111. Bogu hvala, ki nam daje — Žlahtno vinsko kaplico.
112. Bog živi vas in nas, — Da ste...
113. Le pite le pite, vi dobri možje!
114. En glažek vinčka bom naliv. (Podlipa.)
115. Vince kaj stori, vince kaj stori. (Podlipa.)
116. Kaj ste tak žalostni? — Mar bi veseli bli! (Dolenjska.)

b) Splošne pивske pesmi.

1. Mi smo pa pijanci, — V bircavzu stari znanci. (Godovič.)
2. Pa vsaki dan, pa vsaki dan — Jest morem bit pijan. (Zgornja Javoršica.)
3. Pred pa ne gremo dan, — Da se bo delov dan. (Golovec.)
4. Kaj pa nam morejo, morejo, morejo. (Matena.)

5. Mi smo bokavarji, — pa ne rokavarji. (Golovec.)
6. Le pimo, bratci, vince, — Nej voda tam stoji. (Božjakovo pri Metliki.)
7. Le pimo ga, ne glejmo ga! (Dolenjska.)
8. Mi nejsma Kranjčanje, — tuđ' ne Iblančanje. (Cirknik na Dol.)
9. Mi smo se skupej zdišli. (Dolenjska.)
10. Zato smo prišli, — de b' srečo voščili. (Novomeška okolica.)
11. Tam smo bili štirje bratje. (Novomeška okolica.)
12. Mi se nismo skupaj zbrali. (Novomeška okolica.)
13. Tako dolgo smo ga pili, — de smo p'jani ratali.
14. Jest ino flašca se rada imava. (Beričevo.)
15. V Lublanci sem biv rojen, — Če sem prijatu vaš. (Iz Ljubiša.)
16. Oh, jest bom kajiča predav, — Denarce za vince bom dav. (Vino na Dolenjskem.)
17. Sem fantič korajžen, vesel, — Sem dnarce zaslužu, zapiv. (Matena.)
18. Men' vse jedno je, men' vse jedno je, — Al' mam dnarce al pa ne! (Matena.)
19. Vsaki dan, vsaki dan — Moram vince piti. (Matena.)
20. Včas' je že lušno blu, — Zdej ne bo več taku. (Tomišelj.)
21. David je na strunce biv, — Muj očka je rad vince piv. (Matena.)
22. Zmirej vesev, vesev, — Dokler na svet' bom živ!
23. Kranjski sin pije vin', — Dokler dnarce ima. (Božjakovo pri Metliki.)
24. Od Zagreba do Ljubljance — Jest imam same znance. (Božjakovo pri Metliki.)
25. Danes je še en dan, — Jutri je svet' Boštjan. (Ljubljanska.)
26. Sinoč sem natrkan prišel jaz domov. (Dolenjska.)
27. Kak' daleč sem privandrov, — Pri vas bi rad ostov. (Mala Loka.)
28. Iz Šiske jo maham, (Novo mesto.)
29. Nekul' na bom pazabu, — Ačičeta svojega, (Cirknik na Dol.)
30. Pršov je en majhen fantič, — Pnesu pet parov petic. (Vinje.)
31. Oh jest pa vselaj — Per viner najraj! (Dolenjska.)
32. Ko revček prov pozno priklatum se dam. (Bohinjska.)

K o n c e r t i

Smlenski. Smlenski zbor lahko stejemo med naše najagilnejše zборе. Skoraj vsako leto beremo o njegovem koncertu. Tudi letos je priredil v nedeljo 17. marca lepo uspel koncert. Na sporedu je bilo 22 pesmi od najrazličnejših slovenskih skladateljev. Zanimivo je bilo to, da so se za dirigentskim pultom izmenoma vrstili oče in dva sinova. Oče-organist g. Mavricij Slatnar je prevzel mešane zборе, eden sinov, pevodvaja pevskega zbora policijskih stražnikov v Ljubljani, moške zборе, najmlajši sin pa ženski zbor. Največ rutine je pokazal seveda oče, zelo siguren je bil tudi prvi sin, pa tudi mlajši se bo glasbeno dobro udejstvoval.

kot kaže ta prvi nastop. Splošno je bilo izvajanje dobro. Najboljše je donel mešani zbor. Glasovi so dobro zlitii v celoto. Tudi moški zbor je bil dober, tenorska višina je nekoliko krhka. V ženski zbor bi se dalo spraviti več življenja. Priporočal bi še več pazljivosti na pevovodjo. Izgovarjawa je bila tudi v splošnem dobra, na nekaterih mestih morda premalo izrazita. Ton bi kazalo bolj zaokrožiti. Pri pevcih, ki nimajo prilike, da bi svoj glas šolali, opažamo, da imajo navadno bolj plehek ton, da ton nekako ven leti, in s tem zbor precej zgubi na zvočnosti. Mehak nastavek tona, dobro dihanje in izrazita izgovarjawa ter bolj zaokrožen ton tem napakam precej odpomorejo. — Smleški zbor želimo še večkrat slišati.

Borovnica, Preserje in Rakitna. Misel skupnega nastopa več zborov hkrati vedno bolj prodira med naše pevce. Ta misel rodi tudi lepe sadove. Pevci in pevovodje se med seboj bolj spoznavajo osebno, vidijo pa tudi, kako pojejo in dirigirajo drugod. Tudi nastane med zbori nekako plemenito tekmovanje; navadno se za tak skupni nastop zbor tudi boljše pripravi, da preveč očitno ne zaostaja za drugimi. Pa tudi kar se splošnega vtisa na ljudi tiče, ima skupni nastop svoje velike prednosti. Marsikak zbor je sam zase prešibek, da bi mogel držati poslušavce dalj časa v napetosti. Menjavanje več zborov pa napravi spored pester. Če kak šibkejši zbor bolj slabo odreže, pa skupni nastop vseh zborov, ki je navadno zmeraj dober, izbriše vse morebitne slabosti in zapusti ob koncu najlepši vtis. Ti trije zbori, ki so nastopili na tem koncertu, so že vsak zase precej močni, najmočnejši borovniški, ki je tudi glasovno dobro zaseden. Glede sporeda smo pa imeli vtis, da so si Borovničani izbrali nekoliko pretežke pesmi. Vsaj nekatere so bile glasbeno toliko zasoljene, da bi bilo dobro, če bi jih pustili še nekoliko preležati. Zelo ugoden nastop ima tudi Preserje. Zanimivo je, da ima dirigentjino, ki se pa lahko kosa z vsakim moškim. Zbor je bil do podrobnosti izpiljen, prisluhnilii smo marsikaki finesi, ki nas je presenetila tekom izvajanja. Videti je, da ima zbor že dobro šolo za seboj. Od Rakitne pa skoraj nismo pričakovali tolikega števila pevcev. Pa po številu in tudi po izvajanju niso zaostajali za imenovanima zboroma. Znova smo se prepričali, da dobimo tudi v krajih, ki so od sveta bolj oddaljeni, lahko dobre zборе, če le imajo pevci dobro voljo in pevovodje potrebno znanje. Tega je, kot smo videli, v Rakitni obojega dovolj. Posamezni zbori so zapeli najprej tri moške zборе, nato tri mešane (Borovnica štiri). V skupnem zboru pa dva mešana in en moški zbor. Kot je bilo izvajanje posameznih zborov proti pričakovanju dobro, tako je tudi skupen zbor napravil veličasten vtis. Pripominjam, da so isti koncert odpeli v treh zaporednih nedeljah v vseh treh imenovanih krajih.

Ptuj. V zadnjem času se tudi štajerski zbori prav živahno gibljejo. Za savinjsko dolino, ki je pokazala živo zanimanje za Pevsko zvezo in njeno delo, prihaja ptujsko polje. Tako so priredili na belo nedeljo 28. aprila združeni zbori ptujske dekanije, 9 po številu, skupen cerkven koncert v minoritski cerkvi v Ptujju. Koncert je bil, kar se sodelujočih zborov tiče, prav pester. Od začetniških zborov, ki so se komaj ustanovili, pa do visoko stoječe ptujske Cecilije; vse smo imeli priliko slišati. Nastopili so naslednji zbori: Sv. Urban (vodil Margut), Hajdina (Pal), Sv. Lovrenc (Zauderl), Vurberg (Krepek), Sv. Martin (Korpar), Sv. Marko (Koprivnikar), Marjeta (Weingerl), Sv. Andraž (Zavec) in Ptuj (Petek). Vsak je zapel dve pesmi (Ptujčani tri). V skupnem zboru (skoraj 200 pevcev) pa smo slišali šest pesmi, od katerih je vsaka nekako odgovarjala eni dobi cerkvenega leta. Splošna ocena koncerta bi se nekako tako glasila: po soglasni sodbi so skupni zbori s svojo mogočnostjo naravnost prevzeli vse poslušavce. Bili so dobro nasti lirani, enotnost v izvajanju je bila na višku. Od ostalih zborov smo že omenili ptujsko Cecilijo, ki je svoje pesmi odpela dovršeno. Od drugih zborov so nastopili eni boljše, drugi slabše, kakor so pač razmere v posameznih župnijah bolj ali manj ugodne za pevske udejstvovanje. Vsi pa so pokazali dobro voljo. Upamo, da bomo mogli pri prihodnjem koncertu, ki bi ga radi kmalu slišali, ugotoviti še

vežji napredek posameznih zborov. V glavnem bi pripomnili to: pevci splošno premalo pazijo na dirigenta. Deloma je to razumljivo, ker so doma vajeni, da pojo brez dirigenta, samo s spremljanjem orgel. Vendar pa napravi pri koncertu boljši vtis, če pevci, ki znajo note že tako skoraj na pamet, z večjo pozornostjo sledijo dirigentu. Veliko pažnjo je treba posvetiti lepi izgovarjavi in, kolikor je pač mogoče pri navadnih zborih, pravilnemu dihanju. S tem so glavni pogoji lepega petja že napol izpolnjeni. Pri izbiranju pesmi naj se pevovodja ozira na zmožnosti svojega zbora. Pretežka pesem ubije pevcem veselje do dela, pa tudi pri poslušavcih ne napravi dobrega vtisa. Preveč navadnih pesmi, namreč takih, ki jih slišijo nedeljo za nedeljo skoraj po vseh cerkvah, pa zopet ne kaže vzeti, ker ljudi ne zanimajo. Vsah zbor ima gotovo v svojem repertoarju nekaj pesmi, o katerih ve ali misli, da jih drugod malo ali skoraj nič ne pojejo. Take naj vzame za nastop. Tudi solistinje bi kazalo prihodnjič opustiti. Saj ne rečemo: skoraj v vsakem zboru je nekaj pevcev in pevk, ki so porabni za kaka solo-mesta. Vendar je razlika, če je treba peti v domači cerkvi, ki je navadno majhna in se solist v njej lahko uveljavi, ali pa v veliki mestni cerkvi, kjer njegov glas zgine. Tudi je nastop pred domačimi poslušavci manj razburljiv kot pa nastop pred tujim občinstvom in pred očmi tujih pevcev, ki radovedno opazujejo solista ali solistinjo. Ob taki priliki glas kaj rad odpove. Na to se bo treba v prihodnjih koncertih ozirati. — Omenim še, da je skupne zборе vodil g. Franc Petek, organist pri minoritski cerkvi, spremljal jih je pa dvoršeno g. Ferdo Fras, organist pri župni cerkvi v Ptujju. Med posameznimi točkami je g. prof. Tome iz Št. Vida zaigral na velike in lepe orgle tri samostojne točke.

Cleveland. Slovensko pevsko društvo „Slovenija“ je pod vodstvom pesnika in skladatelja Ivana Zormana izvajalo v postu Tomčev vokalni oratorij „Sedem poslednjih Kristusovih besed“. Slovensko kot tudi ameriško časopisje je bilo polno hvale o koncertu. Zbor „Slovenija“ se zanima tudi za novo Tomčevo skladbo „Kruh iz nebes“. Namerava jo v isti obliki, kot jo bodo peli na ljubljanskem evharističnem kongresu, izvajati jeseni na vseameriškem evharističnem kongresu v Clevelandu. Skladatelj Zorman, ki se bo najbrž osebno udeležil našega evharističnega kongresa, jo bo imel priliko že tukaj slišati.

Črnomelj. V torek po veliki noči se je vršil v Črnomlju tečaj za organiste semiške dekanije. Udeležilo se je tečaja pet organistov in več drugih oseb, ki se zanimajo za cerkveno glasbo. Tečaj je vodil g. prof. Matija Tome. Ker pripravljamo v Beli krajini nastop cerkvenih pevskih zborov podobno kot lansko leto, smo predelali Beranovo prvo mašo in določili pesmi za nastop združenih zborov. Na kratko smo obravnavali, deloma teoretično, deloma praktično, prosto preludiranje. Popoldne so pokazali udeleženci, koliko zmorejo na orglah, g. prof. Tome jim je pa zaigral nekaj boljših koncertnih točk. Razgovarjali smo se še o marsikakih vprašanjih, ki so zanimala udeležence. Gg. organisti so pokazali zanimanje za tečaj, le škoda, da je v revni Beli krajini tako malo poklicnih organistov, in še ti ne stojijo materijelno najboljše.

Nove skladbe

20 V Zakramentu. Za mešani zbor uredil Vinko Vodopivec. Cena partituri Din 20. Glasovi bodo še izšli. Isti Tantum ergo, ki smo jih omenili v zadnji številki Pevca, so zdaj izšli s slovenskim besedilom. Sicer je vsebina nespremenjena. Našim zborom jih priporočamo.

Tebe Boga hvalimo. Po napevu M. Haydnove zahvalne pesmi zložil A. Foerster. Mlajšim pevcem je ta skladba skoraj neznana. Pred leti se je veliko pela, seveda z latinskim besedilom. Sedaj jo je Roman Pahor priredil s samoslovenskim besedilom. Ker pevci dobro poznajo znano zahvalno pesem, jim tudi ta, ki je na nekaterih mestih samostojno razpletena, ne bo delala težav. Partitura stane 4 Din.

Marijine pesmi. Godovnice Matere božje za solo, mešani zbor in orgle. Zložil Danilo Cerar. V zbirki dobimo 17 Marijinih pesmi s teksti, ki so po večini povzeti iz II. dela Cecilije. G. skladatelj je hotel pokloniti našim zborom čim lažje pesmi v pestri prireditvi, ki bi dobro služile pri raznih Marijinih praznikih. To se mu je tudi posrečilo. Pesmi so kar se da preproste v harmoničnem oziru, kar se pa kompozicij kot takih tiče, se menjavajo v njih solo mesta za različne glasove s preprostimi dvospevi oziroma z zborovskimi mesti. Na pevce ne stavijo nobenih posebnih zahtev, zato se bodo kmalu priljubile. Cena v partituri ni navedena.

Dva nabožna dekliška zbora. Za rabo izven cerkve zložil Josip Kenda. Prvi je naslovljen kot „Prošnja k božji mami“, drugi kot „Nagrobica za deklico“. Oba zborčka sta zelo prikupna. Ugajal bo posebno prvi, ki je zložen v preprostem harmoničnem slogu. Drugi je nekoliko bolj polifono grajen, pa še vedno zelo jasen. Dekliškim zborom ju priporočamo.

Ljudski oder. List za poglobitev našega igranja. Drugi letnik, februar. Uvodni članek (N. Kuret) je posvečen lutkovnemu odru. Zanimiv je tudi članek o flamskem katoliškem teatru (p. J. Boon, Belgija). Praktični del prinaša mnogo zanimivosti za igravce.

Cirilometodski Vjesnik, letnik III, št. 5, ima naslednjo vsebino: Slavni francoski muzikolog prof. Gastoné piše izvirno študijo: Razmerje latinskega gregorijanskega petja do bizantinske cerkvene melodike. Nikola Kožin: Glasovna uravnoteženost pevskih zborov. Vjekoslav Višošević: Dr. Božidar Širola ob 25 letnici svojega umetniškega dela. Iz pevskih vrst. Koncerti. Po glasbenem svetu. Društvene vesti. Iz uredništva in uprave. V glasbeni prilogi prinaša: Blagoslovi duše moja od Ivanova za moški zbor. Tjelo Hristovo od Vinogradova in Jedin svjat od Orlova za ženski zbor. Cirilometodski Vjesnik je mesečnik za staroslovensko cerkveno glasbo s glasbeno prilogo in ob enem glasilo Cirilo-Methodovega zbora v Zagrebu. Naročnina za mesečnik z glasbeno prilogo je Din 120, brez priloge Din 56. Uprava in uredništvo je v Zagrebu, Gundulićeva 24. Priporočamo ta lepo urejevani in naš edini strokovni časopis za starocerkveno glasbo.

Dekanijski cerkveni pevski zbor dekanije Stara Loka.